

YEREL YÖNETİMLERİN SANAT EĞİTİMİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN, Filiz KİPRİK¹

ÖZET

Günümüzde toplumun bireysel gereksinimlerini karşılaması, değişen ve gelişen Dünya'ya ayak uydurması kaçınılmaz bir unsur haline gelmiştir. Bu bağlamda; ülkemizde “Yetişkin Eğitimi “ sistemine baktığımızda birçok kurum aracılığıyla örgün eğitimin dışında kalan yaygın eğitim projeleri geliştirilmektedir. Bu projeler genel olarak toplumun ve kurumların ihtiyaçları doğrultusunda yapılmaktadır. Bu süreç genellikle bireylere okul ortamı dışında “kısa süreli “ eğitim olarak verilmektedir. Bu çalışmanın amacı, yetişkinlere yönelik sanat eğitimi faaliyetleri içinde yer alan yerel yönetimlerin meslek edindirme kurslarının önemini belirtmek ve bu doğrultuda önerilerde bulunmaktır.

Gelişmiş batılı ülkelerde yetişkin eğitimi daha çok yerel yönetimler üstlenmiştir. Türkiye’de ise Milli Eğitim Bakanlığı’nın yanında yerel yönetimler ve özel kuruluşlar da bu konuda çalışmalarda bulunmaktadır.

Bu araştırmada yerel yönetimler (belediyeler) bünyesinde bulunan meslek edindirme kurslarında verilen sanat kurslarının sanata ve sanat eğitimine katkıları ele alınmıştır. Araştırma için Konya Büyükşehir Belediyesi ve merkez ilçelerden Selçuklu, Meram ve Karatay Belediyeleri bünyesinde faaliyet gösteren KOMEK, MERMEK, KARMEK VE SELMEK’in çalışmaları incelenmiştir. Buralar da yürütülen sanat kursları gözlemlenmiş, kursiyerler ve kurs hocaları ile görüşmeler yapılmıştır.

Sanat eğitimi çalışmaları üç ay içinde birer ay aralıklarla gözlemlenerek gelişmeler tespit edilmeye çalışılmıştır. Kurs yöneticileri ve öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde hedefleri ile varılan sonuçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada; toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan kurumlarda toplumun sanat eğitimi doğrultusunda nasıl bir gelişim gösterdikleri ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Sanat eğitimi, halk eğitimi, yetişkin, belediyeler

¹ Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Öğretmenliği Anabilim Dalı, KONYA, 2010. nsirin@selcuk.edu.tr - filizkiprik1980@gmail.com

THE PLACE AND SIGNIFICANCE OF MUNICIPALS IN ART TRAINING (VOCATIONAL TRAINING COURSES IN CENTRAL DISTRICTS OF KONYA)

ABSTRACT

Nowadays, it has become an unavoidable fact that a society should meet the needs of its individuals and keep up with the continuously changing and developing world. Considering the training system for adult individuals in Turkey in this context, widespread training projects out of organized education are being developed by many establishments. This application is generally administered to individuals as “short-period training” out of schools. The objective of this study is to underline the significance of vocational training courses administered by local authorities, existing among artistic activities for adults and to put forward suggestions for this aim.

In developed western countries, education for adults is mostly administered by local authorities. In Turkey, however, municipals and private organizations are also organizing courses, as well as the Ministry of National Education. In this study, art courses organized in vocational training courses by local authorities (municipals) were investigated in terms of their contributions to the arts and training of arts. For the study, activities of KOMEK, MERMEK, KARMEK and SELMEK (organizations of vocational training courses in the central districts of the municipalities of Konya, Meram, Karatay, Selçuklu in the Province of Konya) were investigated. Art courses were observed in these organizations, and trainers and trainees from these organizations were interviewed.

Developments were determined as a result of observations performed with one-month intervals for 3 months. With the help of the interview with the course managers and trainers, the targets and the results reached were studied to be determine. In this study, the organizations trying to meet the needs of its society were investigated in terms of how they provided a development in the art training of the society.

Keywords: Art education, public education, adults, municipals

GİRİŞ

“Sanat bilincin bütün mekanizmalarının açılıp çalışmasını sağlar.”

MOÏSSEJ KAGAN

Geçmişten günümüze “SANAT” kavramı çok geniş bir anlam çerçevesinde ele alınmakta ve birçok farklı tanımları içermektedir. “Sanat” en genel anlamıyla, “Yaratıcılığın veya hayal gücünün en somut ifadesidir.” Sanatın en kısa ve öz tanımı ise; “Duygu ve düşüncelerin yaratıcı ifade gücünü kullanarak ortaya konması” olarak tanımlanır.

Bu bağlamda sanat, eğitim süreci ile örtüşen bir öğrenme yetisidir. Sanat; bir eseri ortaya koymanın yanı sıra, topluma da sanat eğitimi olarak aktarılır. Sanata eğitim açısından bakıldığında, ilk akla gelen okul ortamında verilen örgün eğitim sistemi içerisinde yer alan görsel sanatlar eğitimidir.

Genel eğitim kapsamında sanat eğitimi, sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak, bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Sanat eğitimi sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları, estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir. Bu eğitim alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, roman, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sınırsız sanat evreninden, kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade olanağı bulmaktadır. İnsanların dürtülerinin harekete geçirilmesini sağlayan sanat, kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür (Özdemir, 2007; Gençaydın, 1990).

Sanat eğitimi; kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. Sanatçı yetiştirmeye değil; yetiştirmek durumunda olduğu her kişiyi, yaratıcılığa yöneltip, onun bilgisel, bilişsel, duysal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Yaratıcı güç ve potansiyelleri eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için çalışır. Sanat evrensel bir olgudur. Bu nedendir ki sanat eğitimi, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir. Gözlem yapma, özgün buluş ve kişisel yaklaşımları destekler, pratik düşüncüyü geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü arttırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur. Sanat eğitimi aynı zamanda güzel sanatların tüm

alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı eğitimidir. Sanat eğitiminin amacı, yapılmış olanları yineleyen değil, yeni şeyler yapabilme yeterlilikleri olan insanları yetiştirmektir. Sanat, eğitim bilimindeki birikimin ürünü olan çağdaş görüşler; kişinin bir bütün olarak sanatı anlaması, öğrenmesi iletişim ve etkileşime girmesi ile yaratıcı etkinlikte bulunmasını içermekte ve böylece sanat eğitimi alanı yeni ve çağdaş bir nitelik kazanmaktadır (Artut, 2004: 91).

Eğitim; bireyin tavırlarında, kasıtlı olarak davranış değişikliği gerçekleştirmek olup, yetişkin olarak kabul edilen bireylere verilen eğitime de “YETİŞKİN EĞİTİMİ” denmektedir. Bu eğitim türünü örgün eğitim içinde sadece üniversitelerde görmekteyiz. Bunun dışında birde resmi ve özel sektörde zamanını daha çok kurumların ihtiyaçlarının belirlediği hizmet içi eğitim kurslarında görülmektedir. Burada yapılan daha çok yeni teknolojiye ayak uydurmak ya da kurum yapısında meydana gelen değişikliklere ayak uydurmayı sağlamaktır (Okçabol, 1994; Kurt, 2000).

Yetişkin eğitimi veren, ülkemizde ve bazı batılı ülkelerde, devlete ve özel sektöre bağlı çeşitli kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. Bugün ülkemizde, çeşitli bakanlıklar, mahalli idareler, üniversiteler ve meslek kuruluşları tarafından yetişkin eğitimi faaliyetleri düzenlenmektedir. Ancak sayıları üç yüzün üzerinde olan kamu, özel kurum ve kuruluşları içerisinde, yetişkin eğitimi etkinliklerinin sürekliliği, program çeşitliliği, yetişkin eğitiminin ulaştığı kitle açısından durum incelendiğinde ilk sırayı Milli Eğitim Bakanlığı almaktadır. Bünyesindeki Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü aracılığıyla yetişkin eğitimi faaliyetlerinin büyük bir bölümünü yürütmektedir. Başta Halk Eğitim Merkezleri olmak üzere, Çıraklık Eğitim Merkezleri, Pratik Kız Sanat Okulları, Olgunlaşma Enstitüleri, Endüstri Pratik Sanat Okulları, Yetişkinler Teknik Eğitim Merkezleri Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak yetişkinlere yönelik faaliyetler düzenleyen kurumların başlıcalarıdır (Çetin, 1999; <http://www.komek.org>, 2007; <http://www.konya.bel.tr/komek.php>, 2007).

Bunların dışında son yıllarda yerel yönetimlerde meslek edindirme kursları düzenlenmektedir. Kurslarla ilgili Milli Eğitim Temel Kanunu 14/2/2006 tarihli ve 26080 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde yer alan "12/5/1973" ibaresi "24/6/1973" olarak ve "2/12/1998 tarihli ve 98/12120 sayılı kanunla değişikliğe uğratarak bugünkü şekline kavuşturulmuştur (T.C. Resmî Gazete, 2007, sayı: 26547).

Eğitimle ilgili bu tür faaliyetler Milli Eğitim Bakanlığının denetimi ve sorumluluğu altındadır. Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları projesi, yaygın eğitim ilkeleriyle gerçekleştirilen bir yetişkin eğitimi organizasyonudur (Şirin, 2008: 2).

OECD'nin tanımına göre halk eğitimi şu şekilde ele alınmıştır: Zorunlu öğrenim çağının dışına çıkmış ve asıl uğraşısı okula gitmek olmayan bireylerin yaşamlarının herhangi bir kademesinde duyacakları öğrenme gereksinimlerini ve ilgilerini gidermek üzere özellikle düzenlenen etkinlikler ya da programlardan oluşan bir süreçtir (Lowe, 1985: 35–38; Celep, 2003: 23).

KONYA MERKEZ İLÇELERİN MESLEK EDİNDİRME KURLARI

2002 yılında Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığına bağlı olarak kurulan Komek bugün biri ana hizmet binası olmak üzere 7 ayrı binada toplam 1235 kursiyere farklı yerlerde hizmet vermektedir. Bunlardan Büyük Aymanas, Bosna Hersek ve Selahaddin Eyyubi merkezlerinde resim kursları verilmektedir (<http://www.mansetgazetesi.com>, 2009).

Öncelikle Konya Büyükşehir Belediyesinin başlatmış olduğu Konya Meslek Edindirme Kursu “KOMEK” adı altında belediyenin düzenlediği mekânlarda farklı alanlar ve disiplinler üzerine ücretsiz yaygın eğitim imkânlarını halkın hizmetine sunmuştur. Bu kurslardan üç merkezde resim alanında sanat eğitimi verilmektedir. Bunun yanı sıra ilçe belediyelerin de kendi içlerinde, birbirinden bağımsız olarak hizmete sunduğu üç ilçede meslek edindirme kursu bulunmaktadır. Her birine ait birer merkez vardır. Bunların açılımları ve kodlanmaları; Selçuklu Belediyesi Meslek Edindirme Kursları “SELMEK”, Karatay Belediyesi Meslek Edindirme Kursları “KARMEK”, Meram Belediyesi Meslek Edindirme Kursları “MERMEK” şeklindedir.

Bu kurslar ilk olarak Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 2002 yılında Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığına bağlı olarak Komek (Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları) adı ile kurulmuştur. Daha sonra Meram Belediyesi Meslek Edindirme Kursu “MERMEK”, Karatay Belediyesi Meslek Edindirme Kursu “KARMEK” ve Selçuklu Belediyesi Meslek Edindirme Kursu “SELMEK” olmak üzere ilçe belediyeler bünyesinde de birbirlerinden bağımsız olarak kurulmuşlardır.

Araştırmanın konusunu, yerel yönetimlerin sanat eğitime olan katkısı oluşturmaktadır. Buna dayalı olarak yapılan araştırmada yerel yönetimlerin faaliyete geçirdiği meslek edindirme kurslarındaki resim kursu adı altında verilen sanat eğitimi görüşme, gözlem ve görüntüleme yöntemiyle incelenmiştir. Bu görüşmelerin

ve gözlemlerin sonucunda sanat eğitimi alanında birçok sorunla karşılaşmıştır. Yapılan araştırmada, bu organizasyonlar kapsamında yerel yönetimlerin üstlenmiş olduğu, meslek edindirme kurslarındaki, resim alanındaki sanat eğitiminin;

Amaçları,

Süreçleri,

Verimliliği,

Yeterliliği,

Topluma ve bireye kazanımları,

Yerel yönetimlerin bu kurslarda sanata ve sanat eğitimine olan katkıları ele alınacaktır.

Projenin Önemi

Bilindiği üzere dünyada yoksulluk içinde yaşayan 1,3 milyar insanın %70'ini kadınlar oluşturmakta olup son yirmi yılda mutlak yoksulluk içinde yaşayan erkeklerin oranı %30, kadınların oranı %50 artmıştır. Kadınlara ve erkeklere meslek edindirme kapılarını açacak olan bu proje aynı zamanda ülkemizin de en önemli problemlerinden biri olan işsizliğe bir nebze olsun olumlu yönde katkıda bulunacaktır. Yerel yönetimler bu proje ile aynı zamanda sosyal belediyeciliğin en güzel örneklerinden birini hayata geçirecekleri gibi, kente uyum sorunu yaşayan geniş kitleleri de “aynı şehirli olma” bilinci etrafında toplamış olacaklardır.

Projenin Hedef Kitlesi

- İlköğretim yaşını geçmiş, herhangi bir mesleki eğitim almamışlar
- Bir meslek sahibi olmuş, ancak mesleğinde ilerlemek isteyenler
- Yeni bir sanat, beceri, hobi edinmek isteyen yetişkinler
- Yeni çevre edinmek ve çevrelerini genişletmek isteyenler
- Kente adaptasyon ihtiyacı olan gruplar
- Çeşitli nedenlerle rehabilitasyona ihtiyacı olanlar

- Spor yapmak isteyip imkân bulamamış olanlar

Meslek ve Sanat Eğitimi Kurslarının Hedef ve Sonuçları;

- Bireylerin meslek sahibi olmalarını sağlamak
- Çalışanların kendi mesleklerinde ya da ilgi duydukları alanlarda mesleki bilgilerini geliştirmek
- Kentlilere boş vakitlerini değerlendirecekleri hobiler kazandırmak
- Ev hanımlarını pasif birer birey olmaktan çıkarıp aktif ve üretici hale getirerek, aile bütçelerine katkı sağlayacak beceriler kazandırmak
- Göç ile gelen kursiyerlerin kentsel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunarak kent kültürü ve metropolde yaşama konusunda donanımlı hale gelmelerini sağlamak
- İşsizlikten veya boş vakitten kaynaklanabilecek psikolojik ve sağlık sorunlarını kendi kendilerine çözmelerini sağlayacak alışkanlıklar, hobiler kazandırmak
- Özellikle gençlere sanat ve kültür alanlarında asgari bilgiler vermek
- Bireylerin kendisi, çevresi ve sevdikleri için üretim yapabilmesini sağlamak
- Toplumun çeşitli kültür ve gelir düzeylerine mensup kesimlerini aynı ortamda bir araya getirerek toplumsal barışa katkıda bulunma.

BULGULAR

Eğitimcilerle (Usta Öğreticiler) yapılan birebir görüşmeler, kurs yerlerinde yapılan gözlemler ve elde edilen veriler sonucunda ulaşılan bilgiler şunlardır;

Gözlem sonuçları: Gözlem verilerini üç grupta ele almak mümkündür.

A- Derslik ve malzemelerle ilgili sonuçlar:

1- Standart bir derslik alanına rastlanmamıştır. Dersliklerin büyüklükleri 25 ila 50 metrekare arasında değişmektedir.

2- Aynı derslikte aynı anda birden fazla gurupla ve birden fazla farklı ders işlenmektedir. Branşı ayırmak için sadece paravan kullanılmaktadır.

3- Dersliklerde dersin amacına uygun araç-gereç eksikliği gözlenmiştir. Öğrencilerin bir bölümü resimleri şövalelerde yaparken bir bölümü masa üzerinde yapmaktadır.

4- Sınıflardaki kalabalıklardan dolayı çalışma alanı sıkıntısı yaşanmaktadır.

5- Çalışma atölyelerinin ışık açısından yetersiz olduğu gözlemlenmiştir.

6- Atölyelerde saklama dolapları, sıvı atıklar için çeşme ve lavabo olmadığı gözlemlenmiştir.

B- Usta öğretici ile ilgili sonuçlar:

1. Büyükşehir Belediyesi'nin üç merkezinde Halk Eğitim Merkezlerinden sanat eğitimi sertifikalı eğitimciler görev yapmaktadır.

2. İlçe belediyelerinden Meram Belediyesi Meslek Edindirme Kurs merkezinde "MERMEK" te alanında eğitim almış (resim-iş öğretmeni) eğitimci bulunmaktadır.

3. Karatay Belediyesi Meslek Edindirme Kursu "KARMEK "te ve Selçuklu Belediyesi Meslek Edindirme Kursu "SELMK" te sertifika almış olan eğitimciler görev yapmaktadır

4. ."KOMEK " bünyesindeki iki eğitimci işlerinde geliştirici rol üstlenmektedirler.

5. Belediyenin verdiği imkânların kısıtlı olması sanat eğitimcilerini olumsuz yönde etkilemektedir.

6. Bosna Hersek Kurs Merkezi'nde görev yapan resim öğretmenin çok pasif ve yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

7. "MERMEK"te görev yapan resim öğretmeni aktif bir şekilde çalışmakta fakat çalışılan yerde mekân problemi görülmektedir.

8. "KARMEK"te görev yapan alanında uzmanlaşmamış eğitimcinin ders verdiği ortamdaki araç-gereç yeterli, fakat eğitim veren kişi bu konuda yetersizdir.

9.”SELMEK”te görev yapan eğitimci, alanında eğitimli olmamasına rağmen kendini çok iyi geliştirmiş araştırmacı ve yeniliklere açık bir kişiliğe sahiptir.

10- Eğitimcilere yapılan aylık ödeneklerin farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun verimliliğe yansıdığı gözlemlenmiştir.

C- Yerel yönetimler ile ilgili sonuçlar:

1- Eğitim içinde taraf tutulduğu ve yansız bir eğitim olmadığı saptanmıştır. İdarenin sıcak baktığı branşlara daha iyi şartlar sağladığı tespit edilmiştir.

2- Yerel yönetimlerin eğitimde siyasi görüş ayrımı yaptığı ve bununda sanat eğitimini olumsuz etkilediği gözlemlenmiştir.

3- Meslek edindirme kurslarının bir formaliteyi yerine getirmekten ibaret olduğu gözlemlenmiştir. Yerel yönetimlerin bu sayede merkezi idare ödeneklerinden başka alanlarda yaralandığı düşünülmektedir.

4- Yerel yönetimlerin kursların malzeme isteklerine duyarsız kaldığı tespit edilmiştir.

5- Meslek edindirme kursları ile ilgili birimlerin başına uzman olmayan kişilerin siyasi tercihlere göre atandığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

Genel olarak ele alındığında; yerel yönetimlerin hizmete sunduğu Meslek Edindirme Kursları’ndaki Sanat Eğitimi’nin bilinçsizce yürütüldüğü görülmektedir. Eksikliklerin çözüme kavuşturulması gerekmekte ve bunun için konuyla ilgili idari birimlere, gereken bilgilerin verilmesi önerilmektedir.

Bir diğer sorun olarak yerel yönetimlerin eğitimde siyasi görüş ayrımı yaptığı ve bununda sanat eğitimini olumsuz etkilediği gözlemlenmiştir.

Bu sonuca eğitimcilerle yapılan görüşmeler sonucu ulaşılmış ve eğitimcilere yapılan aylık ödeneklerin farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bunun sonucunda da eğitimcilerinde dile getirdikleri üzere En önemli sorun olarak eğitimcilerin yeteri kadar iyi ve kaliteli bir eğitim veremiyor olmalarıdır. Bunun altında yatan nedenler, eğitimcilerin yetersizliğinin yanı sıra yerel yönetimlerin bu durumu düzeltmek için destek vermediklerinden ve gereken ihtiyaçları tam olarak gidermediklerinden kaynaklanmaktadır.

Bu bağlamda, yerel yönetimlerin vermiş olduğu sanat eğitimindeki sorunların giderilmesi için çözüm önerileri sunulmuştur.

Öncelikle halk ve yetişkin eğitiminin temelde nasıl olması gerekmektedir. Bununla ilgili bir eğitim semineri düzenlenmesi uygundur.

Topluma bu tür imkânlar sağlanırken eğitimin verileceği sınıf, derslik, atölye, vb. verilen eğitime uygun olması gerekmektedir.

Gerekli araç-gereç imkânı sağlanmalı ve eğitimcilerin seçiminde bir takım kriterler belirlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Artut, K.(2004). Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Celep, C. (2003). Halk Eğitimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetin, Ş. (1999). Halk Eğitim Merkezlerinde Görevli Öğretmenlerin Birer Yetişkin Eğitimcisi Olarak Eğitim İhtiyaçları. MEB Dergisi (142).
- Gençaydın, Z. (1990). Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri, Resim-İş eğitimi ve Sorunları. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Kurt, İ. (2000). Yetişkin Eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lowe, J. (1985). Dünyada yetişkin Eğitime Toplu Bakış. (Çev. Oğuzkan, T.). Ankara: Unesco Türkiye Komisyonu.
- Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği , T.C. Resmî Gazete: 14.02.2006,26080, 9 Haziran 2007,sayı:26547.
- OECD. (1977). Learning Opportunities for Adults. Vol. 1, General Report. Paris.
- Okçabol, R. (1991). Yaygın eğitim III: Yetişkin Eğitimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi. a(60). 20–22.
- Özdemir, S.G. (2007). Sanat Eğitiminde İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Sanatçılardan Gösterilen Örneklerin Öğrenci Başarısı ve Yaratıcılığın Gelişmesine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şirin, A. (12 Eylül 2008). Halk Eğitimi Merkezlerinin Sanat Eğitim Bağlamında Yetişkin Eğitimindeki Yeri ve Önemi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

<http://www.konya.bel.tr/komek.php>, (Er:10/02/2009)

<http://www.konya.bel.tr/komek.php> (Er:08/05/2007)

<http://www.komek.org> (Er:08/05/2007)

Kaynak Kişiler

Buğday, Ayşe (2009) Konya Karatay Belediyesi Meslek Edindirme Kursu (Karmek)

Halk Eğitimde yetişmiş El Sanatları Öğreticisi.

Demirci, Zübeyde. (2009) Konya Selçuklu Belediyesi Meslek Edindirme Kursu (Selmek) Halk Eğitimde yetişmiş El Sanatları Öğreticisi.

Doğaner, Arzu.(2009) Konya Büyük Aymanas Kurs Merkezi (Komek) Resim-iş Öğretmeni.

Güney, Saadet. (2009) Konya Selçuklu Belediyesi Meslek Edindirme Kursu (Mermek) Resim-iş Öğretmeni.

Karakız,Cem. (2009) Konya Bosna Hersek Kurs Merkezi (Komek) Resim-iş Öğretmeni.

Taşoluk, Nazmi. (2009) Konya Büyükşehir Belediyesi Komek Şube Müdürü

Tuncer, Şerife Özlem. (2009) Konya Selçuklu Selehaddin Eyyubi Kurs Merkezi (Komek) Resim-iş Öğretmeni.